

Ako je kad hrvatska prijevodna, nebeletristička književnost bila obogaćena zbilja vrijednim djelom, onda je izdanjem Sertillange-ova Intelektualca. Ne samo zato, što Sertillange, uz Maritain, predstavlja najjačeg francuskog filozofa, pa bi stoga svaki prijevod njegovih djela bio za nas veliki dobitak, nego zato, što je baš ovo djelo najvjerniji odraz cjelokupnog Sertillange-ova rada. Njegovih pogleda na radne metode, na duboke uvjete izgradnje intelektualca i nadasve na duh, kojim čitavo intelektualno stvaranje mora biti zadahnuto.

Problem intelektualca, ističe on divno, nije kakavgod sporedni problem. To je pitanje cjelokupne životne orijentacije čovjekove. To je pitanje temeljnog poziva, za kog je čovjek određen po dubokim predispozicijama svoga bića. To nije pitanje karijere. To je pitanje života. Života, u kome je dominantna misao ISTINA, i u kome čovjek neodoljivo čuti potrebu, da joj služi čitavim svojim bićem. Života, mora se odmah reći i teškoga, jer nitko, kako je negdje rekao Maritain, ne postaje filozofom bez okrutne gimnastike duha. Ali pokraj svih teškoća to je najljudskiji, najpotpunije ljudski život. Mnoge uostalom njegove teškoće dađu se pojednostavniti ili ukloniti: metodičnošću, duhom molitve, disciplinom duha i tijela, kultiviranjem samoće, biranjem vremena rada, jačanjem pamćenja, sistemom bilježaka, razumnim odmaranjem.

Pokraj sve dubine i načelnih pogleda djelo odiše praktičnim savjetima, koji će nesumnjivo mnogom neiskusnom čovjeku prištedjeti dosta truda i pokazati mnogo toga bez čega se plodonosan i snažan intelektualni rad ne da ni zamisliti.

Intelektualac! Kakav divan lik u svijetlu Sertillange-ovih ideja! Kolika poniznost pred istinom, koliko iščezavanje pred stvarnošću, koliki zanos pred onim što jest. Kako je to daleko od izvjesnog »intelektualstva«, vječno prigeta nad sebe sama, vječno u brizi za vlastite prestige. Sertillange-ov intelektualac iščezava zapravo posve pred istinom, ali otud i sva njegova nepatvorena veličina. To je lik, koji se nameće, jer uopće nije htio da se nametne. On je prototip katoličkoga intelektualca i ujedno svakoga autentičnog intelektualca.

Sam prijevod je, iako djelo množine, — uz male iznimke — dobar, dapače izvrstan. Jezik je fluidan, kadgod tu i tamo na štetu izvorne jačine teksta, ali to je kod prijevoda neizbježno.

Šta bi na koncu još mogli reći? To samo, da želimo, da ova knjiga postane »vademeum« cjelokupne naše hrvatske a osobito katoličke inteligencije.

Dr. Đ. Gračanin

Dr. Tihomir Toth, Tvoja vjera. Za hrvatsku mladež priredio Ratimir Dubrovački. Zagreb, 1942. Izdanje »Vrela Života«, knjižnice za duhovni život, cijena 40.—, uvezano 60.—, poštarina 4.— Kn. Naručuje se kod »Vrela Života«, Zagreb I/285. ček. rač. 49.125.

Na mlade generacije katolika, osobito đaka, malo je koji pisac tako snažno i duboko djelovao kao sveučilišni profesor i kasniji biskup Dr. Tihomir Toth. Svi se dobro sjećamo učinka njegovih »Proljetnih oluja«, onoga dubokog i sretnoga potresa, što je u mladenačkim dušama izazvalo to djelo. Bilo je ono kao otkriće, priznavali su mnogi mladi ljudi, i, nema sumnje, za mnoge početak novoga života.

Za djelo »Tvoja vjera«, bit će to jednako, ako ne i još više, slučaj. Pisano je s toliko fine psihologije — koju Margareta Csaba, kraj svih napora ni iz bliza nije dosegla — s toliko moralnog takta i s toliko književne ljepote, da njegove riječi neodoljivo privlače. O vjeri zapravo — tom najvećem daru kršćanskog života — na hrvatskom jeziku nije nitko tako divno pisao. Nitko, naročito, nije uspio, da religiozni život učini tako zanimljivim, i da u tako živom obliku prikaže svu njegovu ljepotu.

Bez napora stoga, čitajući knjigu kao kakvu neobično zanimljivu zbirku pripovijesti, čovjek doživljuje veličinu i snagu religije.

»To je remek-djelo Tothovo! rekao je nedavno jedan svećenik. Kao stvoreno za đačke propovijedi i predavanja!« Sigurno, ono će poslužiti i odgojiteljima, katehetama napose. Ali ono je namijenjeno mladeži i u njene ruke treba da dođe.

Otkad su iscrpljeni specifično đački molitvenici (Katolički đak, Katolička učenica i dr.) hrvatska mladež nije ni imala suvremena vjerskog priručnika. »Tvoja vjera« mogla bi to u znatnoj mjeri nadoknaditi. Ali bi trebalo i šta konkretno poduzeti, da doista dođe u što veći broj đačkih ruku. Na katehetama je, da oko toga porade, da sistematski organiziraju širenje ove knjige među mladež te tako i olakšaju i osiguraju uspješnost vlastitog rada.

Knjiga ima dva dijela: Čuvaj svoju vjeru i Proživljuje svoju vjeru. Nije pukí prijevod, nego je pohrvaćena, protkana hrvatskim pjesničkim citatima a i kojom napomenom iz našega života.

S. P.

Dr. Pero Ivanišić: Sanctifica eos in veritate, Đakovo 1942. Vlastita naklada.

U novije doba pojavljuje se u bogoslovskoj nauci struja t. zv. »spiritualizirane« teologije. Ona hoće, da se dogmatske istine tako obrađuju i predaju, da se osjeti njihova praktična vrijednost

Takav pokušaj obrađivanja duhovnosti na taj način jest knjiga Dra Pere Ivanišića: Sanctifica eos in veritate. Sadrži 21 članak. Svi nose latinske naslove, a i svetopisamske te liturgijske tekstove donosi latinski, jer piše za svećenike. Potrebno je spomenuti, da su ti članci prvotno pisani za List biskupije đakovačke i to prigodice za pojedine blagdane ili crkvene zgode. Stoga bismo razloga te članke potpunije osjetili, kad bismo ih i čitali prigodice, t. j. na te dane, a ne jednom odreda. Čitanje donekle otežavaju možda prečesti latinski umetci te »pavlovsko« sjećanje i preplitanje rečenica. N. pr. str. 59: »jer i svećenik vidi: turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat. I ne će se zastrašiti, jer je electus Domini, jer je i u njemu sok vječnoga čokota, pa je i on sanctus Domini, koji se smije priključiti neizbrojivom mnoštvu et exultare in gloria et laetari in cubilibus suis.« Takovo stiliziranje umara i traži preveliku napetost pri čitanju.

Iz svih se članaka vidi, da je dr. Ivanišić odličan poznavalac liturgije te umjetnički iznosi pojedine motive pred čitatelje. No dobro bi bilo, da svojoj knjizi — bar u buduće — dade raspored liturgijskih izdanja kao što je: »Das Kirchenjahr«, ili »L'année liturgique«, tako da bi se svaki pojedini članak čitao i meditirao baš na svoj dan, t. j. na blagdan koji obrađuje. Stil neka pojednostavní, da čitanje ne bude tražilo suviše napetosti, pak će imati velikih uspjeha i veoma zadužiti našu duhovnu literaturu, u kojoj i onako nemamo mnogo izvornih radova, nego živimo većinom od prevođenja.

D. Nežić.